

نگاهی به قانون گذاری و نظارت بر بازارهای بیمه در خاورمیانه

مترجم: الهام نوری^۱

گسترش بازارهای بیمه در خاورمیانه هیچگاه در حد ظرفیت کشورهای در حال توسعه نبوده است. علت اصلی نگرانی و شک این مسئله است که آیا این صنعت رو به رشد، می تواند از عهده هدایت قانونگذاری در جهت مناسب برآید و چگونه زیر ساختار قانونی باید کنترل و تنظیم شود. در خوشبینانه ترین حالت، صنعت بیمه بدون کنترل و نظارت کافی زیان خواهد دید و توسط شرکای بین المللی به دیده شک و تردید نگریسته خواهد شد. خوشبختانه در سالهای اخیر، همزمان با گسترش و تکامل صنعت بیمه در سراسر خاورمیانه، تأکید زیادی بر استفاده از بهترین تکنیک های شناخته شده بین المللی وجود داشته است. هنگامی که بیمه گران جهانی با احداث تعداد قابل توجهی دفتر و نمایندگی این مناطق مستعد را مورد هدف قرار دادند، به این تجربه و پیشرفت دست یافتند که داشتن یک بازار کنترل شده نشان دهنده بازار موفق است که در نهایت خدمات کارآمدتر و موثرتری به اجتماع ارائه می کند.

در پنج سال گذشته گسترش و پیشرفت چشم‌گیری در این منطقه حاصل شده است. برخی از بازارهای مهم منطقه (دوبی، بحرین، قطر و لبنان) از اهمیت فراهم آوردن زمینه قانونی لازم و ایجاد هیئت‌های نظارتی برای تقویت و بهبود استانداردها آگاهی دارند. در موارد مشابه انجمن خدمات مالی دوبی^۱، بانک مرکزی بحرین^۲، مرجع قانون‌گذاری مالی مرکزی قطر^۳ و کمیته نظارت بر بیمه لبنان^۴ همگی شیوه‌های محافظه‌کارانه‌ای را در توسعه عملکرد بین‌المللی اتخاذ کردند و در بسیاری موارد از اصول، استانداردها و رهنمودهای پایه‌ریزی شده توسط انجمن بین‌المللی ناظران بیمه^۵ استفاده کردند.

بازارهای مذکور همگی قوانین بیمه‌ای را توسعه داده‌اند یا در حال انجام این کار به منظور ایجاد بازاری قوی‌تر و مطمئن‌تر برای تجارت می‌باشند. البته این قوانین باید حمایت شوند و انجمن بین‌المللی ناظران بیمه (که تمامی این بازارها عضو آن هستند) راهنمایی مفیدی را برای مناطقی که ممکن است با توجه به قوانین و نظارت تازه‌کار به نظر برسند، ارائه می‌کند.

همان‌گونه که در راهنمایی این مجمع برای بازارهای اقتصادی به وجود آمده، مطرح شده است:

”قوانین بیمه و اطلاعات قابل اعتماد فقط هنگامی می‌توانند نقش مناسب خود را ایفا کنند که یک بخش اجرایی (به عنوان مثال یک بخش نظارت بر بیمه) پایه‌گذاری شود و به طور موثر فعالیت کند.“

بنابراین مراجع نظارتی بر بیمه باید:

- اختیار لازم برای دادن مجوز به شرکت‌های بیمه‌ای، اعمال تنظیمات توانگری، اداره نظارت یکپارچه، به دست آوردن اطلاعات مربوطه و ممیزی مستقل آنها، دخالت در اقدامات چاره‌ساز و انتقال پرتفوی و اعمال مجازات برای شرکت‌های بیمه داشته باشند که از توصیه‌ها و دستورات مراجع نظارتی تخطی می‌کنند (برای مثال، محدود کردن فعالیت‌های تجاری یک شرکت و دستور دادن به شرکت‌ها برای توقف شیوه‌های نامطمئن و نادرست یا اقدام برای اصلاح یک شیوه نادرست و ناامن با امکان درخواست مجازات بیشتر برای یک شرکت یا هر عملیات تجاری).

1. Dubai Financial Services Authority (DFSA)

2. Central Bank of Bahrain (CBB)

3. Qatar Financial Center Regulatory (QFCRA)

4. Insurance Control Commission (ICC)

5. International Association of Insurance Supervisors (IAIS)

- مستقل از مراجع سیاسی و شرکت‌های تحت کنترل در اجرای وظایف نظارتی باشند و در استفاده از منابع برای پیگیری شفاف اهداف معین پاسخگو باشند.
 - اطلاعات و تجربه‌های فراوان و گسترده از علم آمار و قوانین قراردادها داشته باشند.
 - دارای منبع مالی قابل اعتماد و ثابت باشند تا استقلال و تأثیرگذاری آن در حاشیه امنیت قرارگیرد.
 - دارای اختیارات و منابع کافی به منظور همکاری و تبادل اطلاعات با دیگر مراجع چه در کشور خود و چه در خارج از آن باشند که به وسیله آن نظارت هماهنگ و یکپارچه را حمایت کنند.
 - یک سیستم استعدادی برای به کار گیری، آموزش و ابقای کارمندان ماهر و واجد شرایط را پایه‌گذاری کنند.
- این یک لیست گسترده و ضروری است که برخی از اجزای آن در حال حاضر به کار گرفته شده‌اند و برخی دیگر نیازمند توسعه بیشتر است.
- این واقعیت که این منطقه هنوز به نتیجه نرسیده است، در کنفرانس اخیر اینشورکس^۱ سال ۲۰۰۷ در دوبی مورد تأکید قرار گرفته است. لیزا کلارت کورتنی^۲، رئیس مجمع نظارت در انجمن خدمات مالی دوبی، ریاست جلسه مربوط به نظارت و قوانین را بر عهده داشت. ایشان همچنین به مزایایی که انجمن بین‌المللی ناظران بیمه برای بازارها به وجود آورده فراهم کرده است، اشاره و شیوه‌ها و اهدافی را برای ناظران جهت کارهای آتی ارائه کرده‌همچنین، وی به این مسئله اشاره کرد که چنین شیوه‌هایی باید در روش‌های قابل انعطاف بر حسب شرایط درونی هر بازار به کار برده شوند. این یک پیشنهاد مناسب برای کسانی است که در سراسر منطقه مشغول به فعالیت هستند تا بدانند که شرایط بازارهای بیمه از یک کشور به کشور دیگر به طور فاحشی تفاوت می‌کند. برخی درک عمیق‌تر و بیشتری دارند در حالی که بقیه نیازمند راهنمایی‌های بیشتری به دلیل کمبود اطلاعات یا کم تجربگی هستند.
- هنگامی که در مورد گسترش نظارت و قانون گذاری صحبت می‌شود، این مسئله باید همیشه در صدر امور در نظر گرفته شود، درحالی که این وسوسه همیشه برای در نظر گرفتن منطقه خاورمیانه به

1. INSUREX

2. Lisa Kelaart-Courtney

عنوان یک بازار یکپارچه وجود دارد. اختلافات و نیازهای متفاوت هر کشور بدین معنی است که این منطقه نمی‌تواند به صورت یکپارچه در نظر گرفته شود. درست است که هدف نهایی قانون‌گذاران در تمامی این کشورها یکی است و آن برقراری یک بازار کارآمد، امن، منصفانه و پایدار بیمه به نفع و برای حمایت بیمه‌شدگان می‌باشد ولی این مسئله نیز باید در نظر گرفته شود که راهی که هر کشور در رسیدن به این هدف مشترک می‌پیماید یک راه کاملاً شخصی است.

انجمن خدمات مالی دوبی

شروع کردن با یک پرونده و پیشینه خوب و سالم به‌طور واضح به نفع انجمن خدمات مالی دوبی بوده است و آن را جزو پیشگامان در توسعه چارچوب شناخته شده بین‌المللی برای صنعت بیمه قرار می‌دهد. توسعه منظم و مداوم آن، بر اساس تعداد زیادی از شیوه‌های به‌کار گرفته شده بین‌المللی بوده است و این روند با به‌کارگیری شیوه‌ها و ایده‌های جدید و خلاق ادامه می‌یابد.

هدف یکی از توسعه‌های اخیر (به نشریه مشاوره DFSA شماره ۴۴ رجوع شود)، جمع‌آوری نظریات عموم مردم در مورد برخی از مسائل مربوط به بیمه خصوصاً بیمه بلند مدت مستقیم^۱، بیمه اعتباری و نظارت گروهی بوده است. این نظرسنجی در اواخر ماه مارس سال ۲۰۰۷ انتشار یافت و مهلت نهایی ارسال پیشنهادات، سوم ماه می سال ۲۰۰۷ بود که شماری از نتایج را در برداشت شاید مهم‌ترین پیشنهاد مربوط به کاهش زیربنایی حداقل سرمایه از صد میلیون دلار به ده میلیون دلار برای یک بیمه‌گر غیروابسته در مرکز مالی بین‌المللی در دوبی^۲ بوده است.

این دگرگونی عظیم توسط دیوید نات^۳، رئیس اجرایی این انجمن، شرح داده شد. وی ذکر کرد: "این پیشنهادات تعهد ما را برای گسترش هماهنگ با استانداردهای بین‌المللی و همچنین نیازهای در حال تغییر بازاری که در آن فعالیت می‌کنیم، به اثبات می‌رساند."

1 Direct long-term insurance

2. Dubai International Financial Centre (DIFC)

3 David Knott

اعضای انجمن بین المللی ناظران بیمه در خاورمیانه^۱

بحرین	قطر
اردن	عربستان سعودی
لبنان	امارات متحده عربی
عمان	

بانک مرکزی بحرین

بحرین در منطقه جامع‌ترین چارچوب خدمات مالی با مناسبات مشترک را دارد. لذا در مقایسه با دیگران با موانع متعددی روبرو گردیده است. به‌رغم این موانع، بحرین هم‌اکنون به عنوان معیاری برای کشورهای دیگر در منطقه به شمار می‌روند.

بانک مرکزی اسبق بحرین (نماینده مالی بحرین^۲، پروژه عمده‌ای را در طول سال‌های ۲۰۰۳ تا ۲۰۰۴ به منظور توسعه آیین‌نامه جامع بیمه هماهنگ با قواعد اصلی انجمن بین المللی ناظران بیمه بر عهده گرفت که دنباله‌رو فرضیات نماینده مالی بحرین در مورد قانون‌گذاری و نظارت در بخش بیمه بود. شاید مهم‌ترین جنبه این فرآیند دستیابی به ظرفیت کنونی نماینده مالی بحرین بوده است.

ارتباطات قوی در این صنعت از عوامل اصلی در عرضه این آیین‌نامه در سال ۲۰۰۵ بود که هم‌اکنون به عنوان یکی از جامع‌ترین چارچوب‌های قانون‌گذاری در منطقه به شمار می‌رود. البته حفظ کنترل قوی این چارچوب هدف جاری آن‌هاست.

مرکز قانون‌گذاری مالی قطر (QFCRA)

این مرکز نوپا به عنوان مرکز قانون‌گذاری مالی کشور پیشرفت بسیار خوبی داشته است. مرجع قانون‌گذاری مالی مرکزی قطر مانند مرکز خدمات مالی دوبی بخش مستقلی از سازمان مالی مرکزی است. بر اساس ماده ۸ قانون مرکز مالی قطر، مرکز قانون‌گذاری مالی این کشور به طور مستقیم تحت نظارت هیئت وزیران کشور قطر است.

۱. لازم به ذکر است که جمهوری اسلامی ایران عضو ناظر این انجمن می باشد.

این مرجع قانون‌گذاری، روش مخاطره‌آمیزی را برای نظارت شرکت‌های مجاز و قانونی در زمینه به کارگیری اصول قانون‌گذاری مناسب اتخاذ کرده است. نظارت مخاطره‌آمیز متضمن این واقعیت است که مرجع قانون‌گذاری یک روش ساختار یافته برای بکارگیری ابزار قانون‌گذاری می‌باشد و منابع آن به روی مناطقی که نشان‌دهنده بیشترین خطر به روی اهداف آن است، متمرکز شده است. تکیه بر این روش نظارت، به مراجع قانون‌گذاری در حصول اطمینان از فعالیت مؤسسات مجاز در تطابق با قوانین و مقررات اجرایی، کمک می‌کند.

مرکز قانون‌گذاری مالی قطر به تازگی به همراه دپارتمان بیمه ایالت دلاویر^۱ یادداشت تفاهمی را امضا کرده است این تفاهم‌نامه چارچوبی را در زمینه نظارت بر تجارت بیمه برای همکاری بین دو سازمان از زیرمجموعه‌های مرکز مالی قطر که در دلاویر فعالیت می‌کنند، ایجاد کرده است.

فیلیپ ترپ، رئیس و مسئول اجرایی اصلی مرکز قانون‌گذاری مالی قطر می‌گوید: "از میزان اشتیاق شرکت‌هایی که خواهان آغاز کار بیمه در این مرکز هستند، اعم از شرکت‌های منطقه و همچنین حوزه‌های اصلی خوشحالمیم برای تداوم اطمینان از وجود یک چارچوب قانون‌گذاری مؤثر که شرکت‌ها در آن قادر به فعالیت باشند، می‌کوشیم که این امر مستلزم گسترش روابط همکاری با قانون‌گذاران بین‌المللی است و باعث تقسیم مسئولیت نظارت بر شرکت‌ها می‌شود."

امضای یادداشت تفاهم به وسیله هیئت‌های قانون‌گذاری کشورهای منطقه

هیئت بیمه اردن^۲، ریاست اجلاس هیئت قانون‌گذاران بیمه کشورهای منطقه را که در بحرین برگزار شد، بر عهده داشت.

به گفته باسل هینداوی^۳، مدیر هیئت بیمه اردن و رئیس اجلاس، اعضا به طور منظم گردهم می‌آیند تا همکاری‌شان را در زمینه گسترش استانداردهای قانون‌گذاری و نظارت برای حرفه‌های بیمه‌ای در بازارهای عربی توسعه دهند.

1. Delaware

2. Insurance Commission (IC)

3. Bassel Hindawi

اعضای اجلاس اساسنامه ای از یادداشت تفاهم را امضا کرده اند که همکاری میان اعضای قانون گذاری را تسهیل می کند، پشتیبانی فنی فراهم می کند و در نهایت از حقوق بیمه گران در منطقه حمایت می کند. هینداوی همچنین بر اهمیت همکاری بین اجلاس و هیئت های منطقه ای و بین المللی در صنعت بیمه همانند انجمن بین المللی ناظران بیمه، هیئت وضع استانداردهای بین المللی برای نظارت و قانون گذاری بیمه تاکید کرد. این مسئله حائز اهمیت است که تمامی اعضای اجلاس به انجمن بین المللی ناظران بیمه ملحق شوند، در جلسات شرکت کنند و اوراق راهنمایی و نکاتی را که برای نظارت صنعت بیمه در سطوح ملی و بین المللی ضروری می باشند، بررسی کنند.

کنفرانسی در مورد راهنمایی های نظارتی بر یک پایه واحد برای بازارهای بیمه منطقه در جلسه ارائه شد که در واقع یکی از حیاتی ترین موضوعات اقتصادی جهانی شده است.

اجلاس در حال حاضر شامل چهارده کشور زیر است:

بحرین، مصر، اردن، لبنان، لیبی، عمان، فلسطین، قطر، عربستان سعودی، سودان، سوریه، امارات متحده عربی، یمن و موریتانی که اخیراً برای عضویت در اجلاس اقدام کرده است.

کمیته نظارت بر بیمه لبنان^۱

در سال های اخیر عملکرد کمیته نظارت بر بیمه لبنان باعث ایجاد بیشترین منافع در صنعت بیمه لبنان گردیده است. اگرچه همیشه کوشش هایش در جهت ارائه یک قانون بیمه بین المللی به بازار در مسیر همواری قرار نداشته است اما مهم ترین مسئله ای که کمیته نظارت بر بیمه لبنان با آن مواجه شد، تهیه پیش نویس قانون جدید بیمه لبنان بود که در نهایت به عنوان یک طرح اولیه توسط بازارهای آینده که خواهان به کارگیری قانونی مدرن و پیشرفته اند، مورد استفاده قرار گیرد. این دقیقاً همان چیزی بود که این کمیته به دست آورد، ولی در حقیقت برای بازار بیمه لبنان، قانونی بسیار مدرن بود که از عهده آن بر نمی آمدند. صنعت بیمه به این قوانین با بی تفاوتی عکس العمل نشان داد، با دانش به این موضوع که چنین قانون توسعه یافته ای مطلوب بوده اما برای اقتصاد نوپای لبنان بیش از حد پیشرفته بوده است. آن پیش نویس در سال ۲۰۰۵ توسعه یافت ولی با وضعیت متغیر امروز صنعت، این موضوع که آیا

کل این قانون مورد حمایت قرار خواهد گرفت یا نه، هنوز نامعلوم است.

هیئت بیمه اردن

یکی از کوچکترین اجزای قانون گذاری، هیئت بیمه اردن است که همیشه براهمیت قانون گذاری و سرپرستی قوی در بخش بیمه تاکید کرده است.

یکی از مثال‌های آن، برگزاری اجلاس هیئت قانون گذاران بیمه کشورهای منطقه در سال گذشته به وسیله هیئت بیمه اردن بود که نمایندگان از ۱۲ کشور منطقه در آن شرکت داشتند.

این اجلاس به منظور ایجاد همکاری هر چه بیشتر در میان کمیته های بیمه کشورهای منطقه برگزار شد و باسل هینداوی (مدیر کل هیئت بیمه اردن) با اشاره به مزایای این اجلاس، برگزاری سالانه آن را مورد تاکید قرار داد. هدف نهایی وی از این اجلاس ایجاد همکاری هر چه بیشتر در میان کمیته‌های بیمه کشورهای منطقه، تبادل اطلاعات، حرفه ای شدن و تلفیق برنامه ها و آموزش کارکنان این کمیته‌ها و موسسات برای همکاری در گسترش استانداردهای قانون گذاری و نظارت بر قانون گذاری و توسعه صنعت بیمه در کشورهای عربی و در پایان همکاری با انجمن بین المللی ناظران بیمه و دیگر سازمان‌های بین المللی و محلی مربوطه و بیان نقش آن‌ها در ایجاد استانداردها در نظارت بر بیمه بوده است همان گونه که ذکر شد، بازارهای بیمه منطقه هر کدام دارای شرایط منحصر به فرد است، لذا نیازمند توجه به جزئیات متفاوتی است. به هر حال این مسئله مطلوب است که اجلاس هیئت‌های قانون گذاری بیمه کشورهای منطقه به عنوان محوری برای ارتقای سطح ناظران منطقه تا حد استانداردهای بین‌المللی و بر یک پایه واحد عمل کند. گذشته از این موضوع، این یک قدم در مسیر صحیح برای ایجاد چارچوب قانون گذاری صریح و متعادل است.

واژگان کلیدی:

بیمه در خاورمیانه، قانون گذاری، نظارت

منبع:

" The Stamp of Approval" , Policy, Issue 3, May/ June 2007.